

Samen verder

Wat er volgens de wet geregeld is bij samenwonen, trouwen en geregistreerd partnerschap, en wat u zelf kunt regelen.

KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Samen verder, wat kunnen we regelen?

Op een dag besluit u om samen verder te gaan. De keuze bestaat uit samenwonen, trouwen of een geregistreerd partnerschap. Deze brochure gaat over de keuzes die er zijn en wat dit betekent voor uw bezittingen, een huis, eigen zaak of uw kinderen.

Gaat u trouwen of kiest u voor een geregistreerd partnerschap, dan regelt de wet een aantal zaken. Voor samenwoners is in de wet niets geregeld. Belangrijk is dat u weet wat er is geregeld volgens de wet of wat juist niet. Dan kunt u bepalen of het handig is om extra zaken zelf te regelen met een samenlevingsovereenkomst, huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden.

Op [notaris.nl](https://www.notaris.nl) vindt u ook handige tools en checklists die kunnen helpen om te kiezen hoe u samen verder wilt gaan. Of vraag voor uw situatie advies bij de notaris.

Inhoud

Samenwonen pagina 4

Bij samenwonen heeft de wet niets voor u geregeld. Met een samenlevings-overeenkomst maakt u samen afspraken. U bepaalt zelf wat u hierin vastlegt.

Trouwen en geregistreerd partnerschap pagina 9

Trouwen en geregistreerd partnerschap zijn bijna hetzelfde. Toch zijn er een paar verschillen. Voor beide geldt beperkte gemeenschap van goederen.

Huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden pagina 15

Met voorwaarden kunt u zelf extra zaken regelen. Bijvoorbeeld als u bezittingen tijdens het huwelijk of partnerschap apart wilt houden of als u een eigen zaak heeft.

Kinderen krijgen pagina 17

Bij huwelijk en geregistreerd partnerschap hebben beide ouders volgens de wet het gezag over het kind. Lees hoe dat bij andere relatievormen of -samenstellingen zit.

Internationale relatie pagina 19

Steeds meer relaties hebben een internationaal karakter. Mogelijk gelden voor uw huwelijk of partnerschap wettelijke regels van een ander land.

Overzicht met websites pagina 22

Samenwonen

De wet heeft voor samenwoners niets geregeld. Dat kan soms ongewenste situaties opleveren. Om die te voorkomen en om speciale afspraken met uw partner vast te leggen, kunt u een samenlevingsovereenkomst opstellen. Dit wordt ook wel samenlevingscontract genoemd.

Zonder samenlevingsovereenkomst

Als u gaat samenwonen, is uw relatie niet officieel vastgelegd. Er gelden geen rechten en plichten naar elkaar. Wat van u is, blijft van u. Maar hoe gaat het als u samen spullen koopt? En wie krijgt die spullen als u uit elkaar zou gaan of wanneer een van u beiden overlijdt?

Samenwonen heeft ook bijvoorbeeld gevolgen voor uw belastingaangifte. Zonder samenlevingsovereenkomst bent u niet voor alle belastingen fiscale partners, waardoor u meer erfbelasting betaalt. En wilt u dat uw partner recht op partnerpensioen krijgt? Dan vraagt uw pensioenfonds ook om een samenlevingsovereenkomst.

Met samenlevingsovereenkomst

Een samenlevingscontract is meer dan een officiële bevestiging van uw relatie. U kunt hierin vastleggen welke spullen van u samen zijn en welke van uzelf. Denk aan een antieke kast van oma. Als u ooit uit elkaar gaat, is het duidelijk van wie welke spullen zijn.

Ook kunt u afspraken maken over de financiën. Bijvoorbeeld over het geld dat u uitgeeft voor de boodschappen of voor het gas, water en licht. Wie betaalt wat en hoeveel? Dat geldt ook voor een bankrekening die u samen deelt. Daarnaast kunt u in een samenlevingsovereenkomst aangeven wat er moet gebeuren met uw huis of pensioen als u uit elkaar gaat.

Waarom naar de notaris?

Het is niet verplicht om een samenlevingscontract bij de notaris af te sluiten. U kunt dit ook zelf doen. Dat noemen we onderhands. Maar een notariële samenlevingsovereenkomst heeft wel voordelen:

- Het document voldoet aan de eisen van de Belastingdienst voor fiscaal partnerschap voor de erfbelasting.
- Pensioenfondsen accepteren bij de aanvraag voor het partnerpensioen alleen een notariële samenlevingsovereenkomst als bewijs van uw relatie.

Samen met uw partner bepaalt u wat er in de samenlevingsovereenkomst staat. U stelt dan ook samen één document op.

! **Let op!** U kunt met een samenlevingsovereenkomst **niet** regelen dat uw partner uw erfgenaam is. Hiervoor heeft u een testament nodig. (Zie kopje 'Overlijden van u of uw partner', pagina 8.)

Afspraak voorbereiden

Voordat u naar de notaris gaat, is het handig om met elkaar een lijstje met afspraken te maken. Op [notaris.nl](https://www.notaris.nl) vindt u tips die u kunnen helpen om uw bezoek aan de notaris voor te bereiden.

Na het gesprek met de notaris ontvangt u de samenlevingsovereenkomst in concept. U kunt dan bepalen of alles wat u wilt en besproken heeft goed is opgeschreven. Als alles in de overeenkomst staat zoals u het wilt hebben, zet u allebei uw handtekening bij de notaris. Beide partners ontvangen een kopie. De notaris bewaart de samenlevingsovereenkomst in zijn kluis en ook digitaal. Een samenlevingsovereenkomst kunt u altijd bij de notaris laten aanpassen.

Levensgebeurtenissen

In uw leven zijn er een aantal gebeurtenissen die juridisch en financieel grote gevolgen voor u en uw partner kunnen hebben. Een samenlevingscontract kan daarbij helpen, maar is niet altijd voldoende. Soms zijn er nog andere notariële documenten nodig, zoals een akte van levering bij een huis of een testament.

Koopwoning

Als u samen een huis koopt en ook allebei eigenaar bent van het huis, bent u meestal allebei aansprakelijk voor de hypotheekschuld. In een samenlevingsovereenkomst kunt u vastleggen wie welk deel van de koopsom heeft betaald. Als een van tweeën meer heeft betaald, kunt u ook afspraken maken over een vergoedingsrecht. Krijgt degene die meer heeft betaald, bij verkoop of uit elkaar gaan zijn inleg terug of krijgt hij of zij een groter deel van de overwaarde? Ook kunt u aangeven hoe u de kosten voor de aflossing van de hypotheek verdeelt.

Heeft u al een eigen huis en trekt uw partner bij u in? Dan kunt u in een samenlevingsovereenkomst opnemen dat uw partner meebetaalt aan de maandelijkse aflossing en bijvoorbeeld ook meeprofiteert van de waarde stijging van de woning. Ook kunt u bij de notaris regelen dat uw partner mede-eigenaar wordt. Dat gebeurt via een **akte van levering**. De notaris kan dit document voor u opstellen.

Eigen zaak

Bij het starten van een eigen zaak blijven bij samenwoners alle bezittingen en schulden gescheiden. Uw partner is dus automatisch beschermd tegen schuldeisers van uw bedrijf. Wilt u afspreken dat uw partner meedeelt in de waarde groei van uw bedrijf? Leg dit dan vast in een samenlevingscontract.

Ik verdien meer dan Robin en koop daardoor ook meer spullen voor ons huis. Daar wil ik graag samen goede afspraken over maken.

Farida (28), werkt bij een helpdesk en woont samen met Robin

Uit elkaar

Samen met uw partner kunt u de samenlevingsovereenkomst ook beëindigen. Het is niet nodig om hiervoor naar de notaris te gaan. Bent u samen eigenaar van uw huis en wilt u dat één van u eigenaar wordt, dan moet u dit wel door de notaris laten aanpassen. Maak ook afspraken met de bank over uw hypotheekschuld. Zorg dat de persoon die vertrekt niet meer aansprakelijk is voor deze schuld. Bespreek samen met uw partner welke afspraken in uw overeenkomst staan over de bezittingen en schulden en bepaal wie wat meeneemt. Denk ook aan het aanpassen van uw testamenten. Informeer ook de Belastingdienst en pensioenfondsen dat u uit elkaar bent.

! Ouderschapsplan en alimentatie

Als u kinderen heeft, blijft de plicht om samen voor hen te zorgen bestaan. Bij minderjarige kinderen moeten de ouders een ouderschapsplan opstellen. U vindt daarover meer informatie op rechtwijzer.nl/uit-elkaar/kinderen/ouderschapsplan.

U moet ook afspraken maken over kinderalimentatie. Lopen de gesprekken moeilijk, dan kunt u een gespecialiseerde notaris-mediator vragen om te bemiddelen. Kijk hiervoor op www.vmn-notaris.nl/scheiden. Lukt het niet om er samen uit te komen, dan bepaalt de rechter hoe de alimentatie geregeld wordt.

Overlijden van u of uw partner

Als u overlijdt, is uw partner niet automatisch uw erfgenaam. Dat is uw naaste familie. Zonder testament gaan uw deel van het huis en al uw bezittingen naar hen. Met een **testament** kunt u aangeven wie uw persoonlijke en gezamenlijke bezittingen erft. U kunt hierin dus ook vastleggen dat uw partner naast de gezamenlijke, ook uw persoonlijke spullen en spaargeld erft. Een testament is een persoonlijk document dat u opstelt bij de notaris. Meer informatie over de mogelijkheden van het testament staat op notaris.nl. Daar vindt u ook de brochure 'Hoe regel ik mijn testament?'.

Trouwen en geregistreerd partnerschap

Uw relatie officieel maken kan via een huwelijk of een geregistreerd partnerschap. Dan zorgt de wet dat een aantal zaken voor u is geregeld. Dat is handig als u bijvoorbeeld kinderen krijgt of als u er zeker van wilt zijn dat het huis en de spullen die samen zijn gekocht, gezamenlijk eigendom zijn. Zelf bepalen wat van u samen is en wat persoonlijk? Dat kan via huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden.

Overeenkomsten

Het huwelijk en een geregistreerd partnerschap zijn in veel opzichten hetzelfde. Bij allebei doet u eerst digitaal of persoonlijk aangifte bij de gemeente. Vervolgens ondertekenen de partners in het bijzijn van getuigen een akte.

Verschillen

Er zijn ook belangrijke **verschillen** tussen beide relatievormen:

- Een geregistreerd partnerschap kan omgezet worden in een huwelijk. Andersom is dat niet mogelijk.
- Een geregistreerd partnerschap wordt in andere landen niet altijd erkend of er gelden andere regels. (Zie ook het hoofdstuk 'Internationale relatie', pagina 19.)
- Bij een huwelijk verloopt een scheiding altijd via de rechter. Een geregistreerd partnerschap kan ook worden beëindigd met behulp van een notaris of advocaat. Beide partners moeten het dan volledig met elkaar eens zijn en er zijn geen minderjarige kinderen in het spel.

Beperkte gemeenschap van goederen

Naast de keuze tussen een huwelijk of geregistreerd partnerschap, is het ook goed om na te denken over de afspraken die u maakt. Wie niets vastlegt, sluit automatisch een huwelijk of geregistreerd partnerschap in beperkte gemeenschap van goederen.

Wat betekent de beperkte gemeenschap van goederen?

- Al uw persoonlijke bezittingen en schulden die u vóór het trouwen of het partnerschap al had, blijven van u.
- Uw gezamenlijke bezittingen die u vóór het trouwen of het partnerschap had, zijn ieder voor de helft van u beiden. Ook als een van u een groter aandeel had.
- Schenkingen of erfenissen die u krijgt voor of tijdens uw huwelijk of partnerschap blijven van u persoonlijk. Tenzij de schenker anders heeft bepaald of in het testament iets anders is aangegeven.
- Alles wat u tijdens het huwelijk of het partnerschap koopt, al het inkomen dat u verwerft en alle schulden die u aangaat, wordt van u allebei.

Een goede administratie

Mocht u uit elkaar gaan, dan is het belangrijk dat u aan kunt tonen wie eigenaar is van welke goederen. Daarom kan een goede administratie niet ontbreken. Voor aangekochte spullen kan dat met een factuur of ontvangstbewijs met daarop de naam van de eigenaar. Bij een ontvangen erfenis is dat de akte van verdeling. Bezittingen die tijdens het huwelijk of partnerschap worden aangeschaft, moeten tussen de twee partners worden verdeeld.

! **Let op:** Bent u ondernemer? Dan is het ook van belang dat u nadenkt over huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Zo kunt u zakelijk en privé gescheiden houden.

*Ik vind het belangrijk dat zakelijk en privé
gescheiden blijven. Bij tegenslag kunnen schuld-
eisers dan niet aan ons huis en onze spullen komen.*

**Richard (32), eigenaar broodjeszaak,
met trouwplannen**

Algehele gemeenschap van goederen

Vóór 2018 trouwden mensen automatisch in algehele gemeenschap van goederen. Bent u in 2017 of eerder getrouwd dan zijn alle bezittingen en schulden van u samen. Dus ook de bezittingen en schulden die u vóór het trouwen zelf had. Dat blijft zo, ook al is de wet intussen veranderd.

Als u nu trouwt of een partnerschap aangaat, is het nog steeds mogelijk om te kiezen voor de algehele gemeenschap van goederen. Dat kunt u regelen via huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden bij de notaris.

Huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden

Met huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden kunt u zelf bepalen welke bezittingen en schulden van u samen zijn en welke persoonlijk. Bezittingen die u tijdens uw huwelijk of partnerschap krijgt, kunnen zo toch van u blijven. (Zie ook pagina 15.)

Overlijden

Als een van u overlijdt, bent u automatisch erfgenaam van uw echtgenoot of partner. Tenzij die in een testament iets anders heeft bepaald. Ook de kinderen zijn automatisch erfgenaam, al krijgen zij pas hun deel als beide partners zijn overleden. Via een testament kunt u aangeven dat uw partner of een van de kinderen iets specifiek van u erven, bijvoorbeeld een sieraad of schilderij. Meer informatie over de mogelijkheden van het testament staat op [notaris.nl](https://www.notaris.nl). Daar vindt u ook de brochure 'Hoe regel ik mijn testament?'.

Uit elkaar na een huwelijk

Als u uit elkaar gaat, komt er een officieel einde aan uw relatie. Getrouwde stellen kunnen hun huwelijk alleen door een rechter laten ontbinden. Voor het officiële einde van een huwelijk is ook altijd een advocaat nodig. Partners kunnen een gezamenlijke of ieder een eigen advocaat inschakelen. Meer informatie over wat er bij scheiden komt kijken, is te vinden op rechtwijzer.nl.

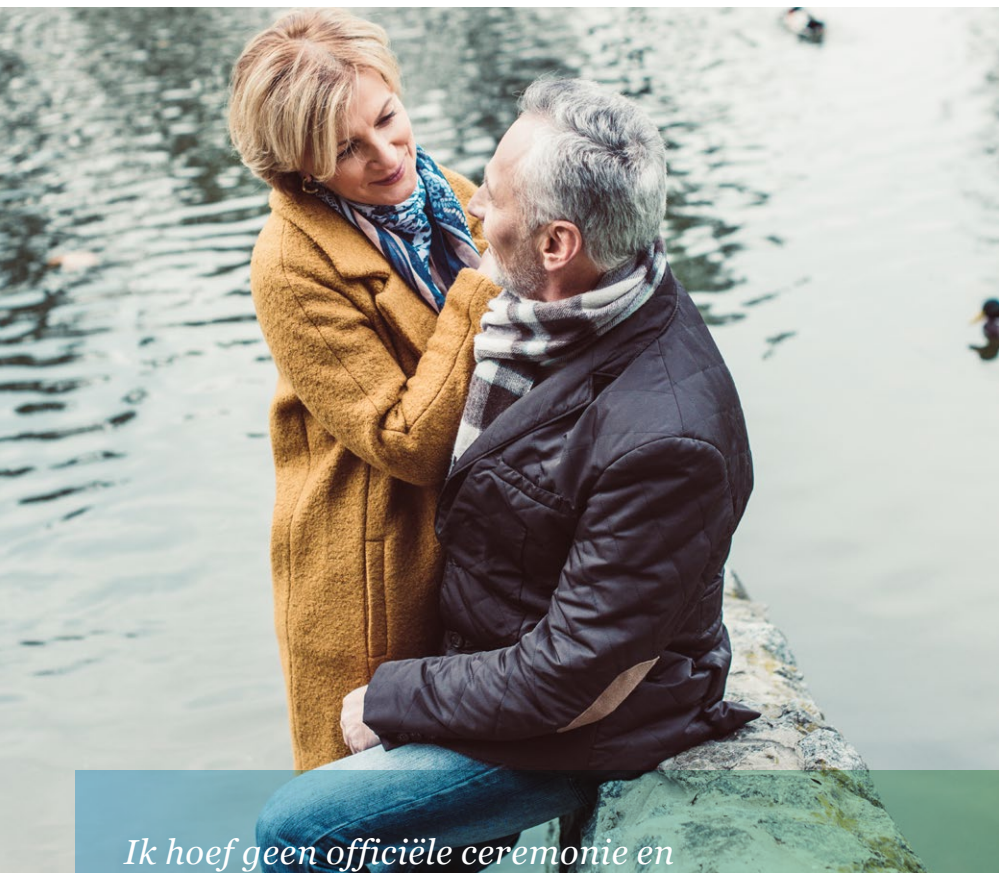
Uit elkaar na een geregistreerd partnerschap

Een geregistreerd partnerschap kan via de notaris of een advocaat worden beëindigd. Dan moeten beide partners het wel op alle vlakken met elkaar eens zijn. Is dit niet het geval, of zijn er minderjarige kinderen in het spel, dan moet de rechter er toch aan te pas komen. Meer informatie over het beëindigen van een geregistreerd partnerschap is te vinden op rechtspraak.nl.

Uit elkaar en kinderen

Na het beëindigen van de relatie blijven ouders een zorgplicht hebben voor hun kinderen. Beide ouders houden het gezag, tenzij de rechter anders bepaalt. Zijn de kinderen nog minderjarig, dan moeten de ouders een ouderschapsplan opstellen. Dat kan online via rechtwijzer.nl. Als het de voormalige partners niet lukt om het samen eens te worden over de kinder- en partneralimentatie, wordt dit via de rechter geregeld. Meer informatie daarover is te vinden op rijksoverheid.nl.

! Als beide partners het niet eens worden over het beëindigen van de relatie en alles wat daarbij komt kijken, schakel dan een expert of mediator in. Meer informatie over mediation is te vinden op vmn-notaris.nl.

Ik hoef geen officiële ceremonie en verplichtingen naar de familie. Met een geregistreerd partnerschap is alles ook meteen wettelijk goed geregeld.

Dirk (58), adviseur, woont samen met Carolien

Huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden

Gaat u trouwen of kiest u voor een geregistreerd partnerschap? Dan regelt de wet automatisch een aantal rechten en plichten. Wilt u zelf bepalen hoe sommige zaken geregeld zijn? Dan kunt u dit in voorwaarden vastleggen.

Dat kan bijvoorbeeld handig zijn als u bezittingen tijdens het huwelijk of partnerschap apart wilt houden of een eigen zaak heeft. Er is geen verschil tussen huwelijkse voorwaarden en partnerschapsvoorwaarden. Voor het opstellen van voorwaarden gaat u naar de notaris.

De notaris kan u advies geven over wat in uw situatie handig is om vast te leggen. Als u het hierover samen eens bent, wordt het document opgesteld. De notaris neemt de afspraken met u door en u zet allebei uw handtekening. De voorwaarden zijn actief op het moment van trouwen of geregistreerd partnerschap.

Voorwaarden kunt u het beste vastleggen vóór uw huwelijk of geregistreerd partnerschap. Dan is er namelijk nog geen gemeenschappelijk bezit ontstaan. Maar het is ook mogelijk ná uw trouwen of partnerschap voorwaarden op te stellen.

Van beperkte naar algehele gemeenschap van goederen

U kunt in voorwaarden ook kiezen voor een algehele gemeenschap van goederen. Dan neemt u op dat alles van u samen is. Ook bezittingen die u al had vóór uw trouwen. Dat kan fiscaal aantrekkelijk zijn, bijvoorbeeld als u met pensioen bent of stopt met uw onderneming.

Aanpassen of beëindigen

Voorwaarden kunnen altijd worden aangepast of opgeheven. Daarvoor moet u naar een notaris. Het is handig als u een kopie van de oude voorwaarden meeneemt. Kunt u die niet meer vinden, dan kan de notaris u helpen om die op te sporen.

We wisten dat de erkenning niet automatisch zou gaan. Daarom hebben we van tevoren al advies ingewonnen. En niet voor niets: we zijn nu allebei moeder!

**Claudia (28),
is getrouwd met Hester**

Kinderen krijgen

Het krijgen van een kind is voor veel mensen een reden om de relatie officieel te maken. Als het om het erkennen van het kind en het (ouderlijk) gezag gaat, verschilt per relatievorm wat via de wet is geregeld. Maar ook wat de mogelijkheden zijn om het gezag over het kind te krijgen.

Van belang is of u de biologische ouder van het kind bent of niet. Een andere bepalende factor is de samenstelling van uw relatie. Dus gaat het om een man-vrouwrelatie of bestaat uw relatie uit twee mannen of twee vrouwen? Wat kunt u doen om het zo goed mogelijk voor u en uw kind te regelen?

Erkenning

Als een kind door u erkend is, bent u volgens de wet de ouder van het kind. U bent dan verplicht om uw kind te onderhouden tot het 21 jaar is. Uw kind is ook uw erfgenaam, tenzij u iets anders regelt in uw testament. Als een kind tijdens huwelijk wordt geboren, hoeft het niet te worden erkend.

Gezag

Gezag is de plicht en het recht om kinderen jonger dan 18 jaar te verzorgen en op te voeden. Daar vallen ook het nemen van beslissingen en het verrichten van officiële handelingen onder. Minderjarigen mogen zelf bijvoorbeeld geen paspoort of bankrekening aanvragen. Dit moet een ouder met het gezag of een voogd doen. Meestal ligt het gezag bij twee ouders. Een van de ouders kan ook samen met een ander persoon het gezag hebben. Het gezag kan niet door meer dan twee personen worden uitgeoefend.

Voogdij

Alleen ouders hebben gezag. Zodra iemand anders dan de ouders beslissingen neemt over een kind, hebben we het over voogdij. Als de ouders allebei hun kind niet kunnen verzorgen en opvoeden wordt er een voogd aangewezen. Als beide ouders zijn overleden en zij hebben niet zelf een voogd aangewezen, bepaalt de rechter wie voogd wordt. Het verschil tussen gezag en voogdij is dat er meer rechterlijk toezicht is op de voogd. Bovendien erft een kind niet automatisch van een voogd. Als de voogd dit wil, moet hij of zij dat via een testament regelen.

Wel of niet automatisch erkend?

Bij huwelijk en geregistreerd partnerschap hebben beide ouders direct na de geboorte automatisch het gezag over het kind. Dat is bij wet geregeld. Woont de moeder samen, dan moet de andere ouder het kind erkennen. Bestaat uw relatie uit twee vrouwen of twee mannen? Dan hangt het van uw situatie af of u kunt erkennen zodat u automatisch het gezag krijgt.

Erkenning kan voor of vlak na de geboorte, maar ook nog op een later moment. Daar is altijd toestemming van de moeder voor nodig tot het kind 16 jaar is. Is het kind 12 jaar of ouder, dan is ook de toestemming van het kind nodig.

Zie ook pagina 23 en rijksoverheid.nl.

Internationale relatie

Steeds meer relaties in Nederland hebben een internationaal karakter. Bijvoorbeeld als een van u een andere nationaliteit heeft. Maar ook als u een huis in het buitenland heeft of voor lange tijd over de grens woont. De wettelijke regels voor huwelijken en geregistreerd partnerschappen kunnen in het buitenland anders zijn. Dit kan gevolgen hebben voor de rechtspositie van uw kinderen, uw vermogen of wie uw erfgenamen zijn.

Heb ik een internationale relatie?

Wilt u nagaan of voor uw huwelijk of geregistreerd partnerschap mogelijk wettelijke regels van een ander land gelden? Ga dan na of er sprake is van een internationale relatie. Kunt u één of meer vragen met 'ja' beantwoorden, dan heeft u mogelijk te maken met buitenlands recht.

Heeft u of uw (aanstaande) echtgenoot of partner of u beiden:

- een buitenlandse nationaliteit?
- bezittingen in het buitenland? (Bijvoorbeeld een bankrekening of een huis.)
- direct na uw huwelijk voor langere tijd in het buitenland gewoond of bent u van plan dat te doen?
- tijdens uw huwelijk in het buitenland gewoond en bent u daarna naar Nederland verhuisd?

Of:

- Gaat u trouwen in het buitenland of bent u daar al getrouwd?
- Bent u in het buitenland getrouwd en heeft u daar huwelijkse voorwaarden laten opstellen?

Geldend recht en rechtskeuze

Als u in Nederland getrouwd bent of voor een geregistreerd partnerschap hebt gekozen, geldt meestal het Nederlands recht. Maar dat hoeft niet. Dan kan het recht van een ander land voor uw huwelijk of partnerschap gelden.

Het is ook mogelijk zelf een rechtskeuze te maken. U kunt dan dus zelf aangeven van welk land de regels gelden voor de gezamenlijke bezittingen en schulden binnen uw huwelijk of partnerschap. Het is soms lastig te achterhalen welk recht voor u geldt. En of het verstandig is om een keuze voor het recht van een ander land te maken. Vraag voor uw situatie advies aan de notaris.

Huwelijkse voorwaarden

Als u huwelijkse voorwaarden heeft of deze wilt opstellen, kunt u in de volgende situaties het beste naar een notaris in Nederland gaan:

- U gaat trouwen in het buitenland maar u woont in Nederland.
Stel de huwelijkse voorwaarden op vóóordat u gaat trouwen, want dan is er nog geen gezamenlijk bezit.
- U bent getrouwd in het buitenland en heeft daar huwelijkse voorwaarden met rechtskeuze voor dat land gemaakt. Wilt u dat deze rechtskeuze ook in Nederland werkt, vraag dan een notaris uw voorwaarden in te schrijven in het huwelijksgoederenregister.
- Als u na uw huwelijk in het buitenland gaat wonen en u kiest voor huwelijkse voorwaarden naar Nederlands recht, kunt u dit het beste bij een Nederlandse notaris laten vastleggen.

Partnerschap en relaties tussen mannen of vrouwen

Voor geregistreerd partnerschappen gelden vaak andere regels in het buitenland. Soms erkennen landen een in Nederland geregistreerd partnerschap niet. De notaris kan aangeven welke regels gelden. Informeer hiernaar als u bijvoorbeeld in het buitenland gaat wonen of bezittingen in het buitenland heeft.

In sommige landen kunnen twee vrouwen of twee mannen niet trouwen. In deze landen is een huwelijk alleen toegestaan tussen een man en een vrouw. Ook een geregistreerd partnerschap tussen twee mensen van hetzelfde geslacht is niet overal mogelijk.

Raadpleeg voor meer informatie over wat geldt voor huwelijk en geregistreerd partnerschap in verschillende EU-landen de websites van de Europese Unie en 'Couples in Europe'.

Samenlevingsovereenkomst internationaal

Woont u in Nederland samen met iemand met een buitenlandse nationaliteit? Dan kan het verstandig zijn om een samenlevingsovereenkomst te maken bij een Nederlandse notaris. In de samenlevingsovereenkomst kan ook een rechtskeuze worden opgenomen voor Nederlands recht.

Voor samenwoners bestaan geen bijzondere internationale regels. De gevolgen van het samenwonen zijn in ieder land afzonderlijk geregeld. Het is daarom niet eenvoudig aan te geven of het Nederlandse recht in een ander land geldt. Ook al heeft u daar zelf wel voor gekozen. Vraag voor uw situatie advies aan de notaris.

Overzicht met websites

Hieronder vindt u verwijzingen naar diverse organisaties en websites, met vermelding wat u hier kunt aanvragen of vinden.

Fiscaal partnerschap

Voor de eisen van de Belastingdienst voor fiscaal partnerschap, zie [belastingdienst.nl](https://www.belastingdienst.nl). Open het menu en klik op 'Alle thema's', categorie 'Relatie, familie, gezondheid' en dan 'U gaat samenwonen'.

Einde huwelijk

De advocaat vraagt op uw verzoek de scheiding bij de rechtbank aan, zie [rechtspraak.nl](https://www.rechtspraak.nl). Onder 'Onderwerpen' vindt u 'Familie en relaties' en dan 'Echtscheiding'.

Einde partnerschap

Zijn er minderjarige kinderen, dan vraagt de advocaat op uw verzoek de beëindiging van het partnerschap bij de rechtbank aan, zie [rechtspraak.nl](https://www.rechtspraak.nl). Onder 'Onderwerpen' vindt u 'Familie en relaties' en dan 'Ontbinding geregistreerd partnerschap'.

Zijn er geen minderjarige kinderen, dan kunt u de beëindiging van een geregistreerd partnerschap ook regelen bij de notaris of een advocaat.

Ouderschapsplan

In een ouderschapsplan staan alle afspraken over de zorg en opvoeding van de kinderen, zie [rechtwijzer.nl](https://www.rechtwijzer.nl). Onder 'Uit elkaar' klikt u op de categorie 'Kinderen' en dan 'Het ouderschapsplan'.

Kinderalimentatie

Zie [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl). Onder 'Familie, zorg en gezondheid' kiest u de categorie 'Scheiden of uit elkaar gaan'. Onder 'Vraag en antwoord' vindt u het onderwerp 'Alimentatie'.

Mediation

Als u uit elkaar gaat en u komt er samen niet uit, dan kan mediation misschien helpen, zie rijksoverheid.nl. Onder 'Familie, zorg en gezondheid' klikt u op de categorie 'Scheiden of uit elkaar gaan'. Onder 'Vraag en antwoord' vindt u het onderwerp 'Mediation'.

Of de website van de Vereniging van Mediators in het Notariaat (VMN): vmn-notaris.nl, onder 'Scheiden'.

Erkenning

Een kind heeft door de geboorte automatisch een juridische band met de moeder. Een ongehuwde vader moet het kind eerst erkennen om als vader te gelden. Geeft de moeder toestemming voor de erkenning, dan krijgt de vader automatisch ook gezag.

Gezag

Gezag is het recht en de plicht een kind op te voeden en te verzorgen. Als een ouder niet automatisch gezag krijgt, dan kan gezag worden gevraagd bij de rechtbank. Zie rechtspraak.nl, onder 'Ouderlijk gezag aanvragen'. En rijksoverheid.nl, onder 'Relatie, familie, gezondheid', categorie 'Ouderlijk gezag en voogdij'.

Internationale relaties

Informatie per land vindt u op couples-europe.eu.

Meer informatie

Op de website notaris.nl staat meer informatie over trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen. Andere onderwerpen op notaris.nl zijn: een testament opstellen, een erfenis ontvangen, schenken, de mogelijkheden van het levenstestament en het kopen of verkopen van een huis.

Voor vragen kunt u terecht bij de Notaristelefoon, telefoonnummer (0900) 346 93 93 (€ 0,80 per minuut) iedere werkdag tussen 9 en 13 uur. Of bij een notaris bij u in de buurt.

Versie mei 2024
Uitgave Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Postbus 16020, 2500 BA Den Haag
[notaris.nl](https://www.notaris.nl)
Ontwerp Okapi Ontwerpers, Rotterdam
Foto's Shutterstock.com

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

* 1 1 9 *